

Uzasadnienie

Minister Środowiska, zgodnie z uprawnieniem (Dz. U. 2009.1754), przeprowadził kontrolę aktów prawa miejscowego, w tym zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim nr 39/2012 z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Nad Jeziorem Trześniowskim” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 2238 z dnia 13.11.2012). Minister stwierdził (pismo DP-074-51/4852/13/AD z dnia 21.02.2013 r.) nieściśności i uchybienia, uzasadniające zmianę zarządzenia w zakresie kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podjął opracowanie niniejszego planu ochrony zgodnie z powyższym zaleceniem i uwzględnieniem art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) oraz treścią rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat przyrody „Nad Jeziorem Trześniowskim” utworzono zarządzeniem, Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 października 1965 r., w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. 1969, Nr 25 poz.399). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu lasu bukowego pochodzenia naturalnego, z domieszką innych gatunków drzew.

W okresie tworzenia rezerwatu uznano rosnący tu las bukowy za naturalny, wymagający ochrony i wyłączenia z działalności produkcyjnej w ramach rezerwatu krajobrazowego. Rezerwat objął granicą las gospodarczy, którego część była historycznie użytkowana jako park, teren spacerów i wypoczynku. Prace leśne ograniczono już przed utworzeniem rezerwatu z powodu intensywnego wykorzystania turystycznego lasu, co sprzyjało zachowaniu fragmentu buczyny. To wykorzystanie wynikało z walorów: przyrodniczych lasu, historycznych miejsca - obecność reliktów grodziska obronnego, krajobrazowych - wzniesienia i stoki nad rynnowym jeziorem Trześniowskim oraz sąsiedztwa wsi Łągów, o charakterze miejskim i istotnej w regionie funkcji turystycznej oraz rekreacyjnej. Utrzymując dotychczasowe użytkowanie turystyczne pozostawiono w rezerwacie enklawę z placem sportowym oraz drogi, ścieżki i szlaki spacerowe prowadzące do obiektów na terenie rezerwatu lub w jego sąsiedztwie. Utworzenie Łagowskiego Parku Krajobrazowego, obecnie Łagowsko-Sulęcińskiego Parku Krajobrazowego, jest jednym z uwarunkowań dla realizacji celu rezerwatu, ponieważ ta forma ochrony ma swój cel, którym jest zachowanie i popularyzacja wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych. Ten cel jest realizowany np. poprzez stymulowanie ruchu turystycznego w bezpośrednim otoczeniu i w rezerwacie. Po utworzeniu rezerwatu Łągów rozbudowywał się, a konfiguracja terenu zdeterminowała zabudowę przy granicy z tą formą ochrony przyrody. Tereny udostępniane w rezerwacie stawały się zapleczem nie tylko turystycznym i sezonowym, ale całorocznym rekreacyjnym mieszkańców. Dotychczasowe dokumentacje

rezerwatu i plany ochrony sygnalizowały wzrastający ruch w rezerwacie i zainteresowanie nim, potrzebę: informowania o walorach i zasadach poruszania, przebudowy drzewostanu północnej części rezerwatu, skutecznie promujące buka. Prace te wykonano. Powyższe, to jest historia obiektu, położenie, warunki i procesy, stanowią podstawowe determinanty realizacji celów rezerwatu. Istotnym jest późniejsze wyznaczenie obszaru Natura 2000 Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie PLH080008 i zidentyfikowanie w rezerwacie jednego z przedmiotów ochrony, to jest siedliska przyrodniczego w typie 9110-Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*). Płat tego siedliska w rezerwacie stanowi około 50% jego powierzchni. Do pozaprzyrodniczych uwarunkowań realizacji celów rezerwatu zaliczyć można także słabnącą kondycję rolnictwa i przeznaczanie działek przy rezerwacie pod budownictwo mieszkaniowe.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Do zagrożeń wewnętrznych, potencjalnych, zaliczono możliwość rozprzestrzeniania dębu czerwonego i robinii akacjowej w buczynie, skutkujące zmianą składu zbiorowiska i jego przebudową. Obecnie kolonizacja tych dwóch gatunków nie następuje w buczynie, jednak ich przyczółki są w otoczeniu. Dąb czerwony stanowi ponad 100-letni starodrzew o dużych wartościach krajobrazowych, przy jeziorze Trześniowskim, prawdopodobnie parkowo-krajobrazowego założenia lasu. Jeśli w przyszłości nastąpi potrzeba to sposobem ograniczającym zagrożenie dla buczyn może być usuwanie nalotu dębu czerwonego i robinii akacjowej. Do zagrożeń zewnętrznych, potencjalnych, zaliczono eskalację penetracji rezerwatu przez ludzi, poza miejscami wyznaczonymi. Może to powodować dalsze wnikanie i zdomowienie niecierpka drobnokwiatowego, skutkujące zmianą składu runa, a mogące skutkować wypieraniem gatunków rodzimych.

Cały obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą. Nie ma potrzeby ingerowania w procesy naturalne oraz w te stymulowane w przeszłości w celu promowania buka. W obszarze ochrony ścisłej, zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody, określono działania ochronne precyzując: rodzaj, zakres i lokalizację. Ustawienie dodatkowych tablic informacyjnych ma zapobiegać procederowi wkraczania ludzi w miejsca nieudostępnione, a przez to ograniczyć antropochorię niecierpka drobnokwiatowego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim udostępni szlaki poruszania się po rezerwacie. Były one jednym z elementów istnienia rezerwatu krajobrazowego w przeszłości, a ich obecność jest zgodna z celem ochrony rezerwatu, utworzonego przy miejscowości o funkcjach turystyczno-rekreacyjnych.

Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu opracowano zgodnie z powinnością wynikającą z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, w zakresie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 tej ustawy, zawiera on: opis granic obszaru, mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem

podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i miejsca/obszary ich wdrażania. Nie zidentyfikowano potrzeby i nie wskazano zmian, do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Nie określono terminu i potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000.

Najistotniejszym zagrożeniem planu ochrony rezerwatu, z perspektywy celu obszaru Natura 2000, jest poprawa lub co najmniej nie pogorszenie obecnego stanu siedliska 9110-Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), na którego ocenę stanu wpływa obecność i tendencje rozprzestrzenienia niecierpka drobnokwiatowego oraz niepewność faktycznych skutków obecności tego gatunku. Nie stwierdzono w rezerwacie zmian w populacji lub ubytku gatunku runa, dla którego niecierpek drobnokwiatowy mógłby stanowić konkurencję. Przebudowa drzewostanu, która mogłaby utworzyć nisze sprzyjające jego rozprzestrzenianiu nie jest planowana w okresie planu ochrony rezerwatu. Obecnie brak skutecznego sposobu likwidacji zagrożenia obniżającego ocenę stanu siedliska. Również PZO Natura 2000 Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie PLH080008 nie formułuje zaleceń dla tego zagrożenia, a dla poprawy stanu siedliska poleca *pozostawienie 10% całkowitych zasobów ekosystemu* w obszarze dla spontanicznych procesów naturalnych, w czym zgodne są intencje ochrony ścisłej w rezerwacie. Obligatoryjnie będzie prowadzony monitoring stanu przedmiotu ochrony, zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a termin będzie skoordynowany z datą monitoringu siedliska ujętą w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie PLH080008.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony rezerwatu w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Informację o przystąpieniu do opracowania projektu planu ochrony podano do wiadomości publicznej poprzez:

- udostępnienie projektu zarządzania na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 24.03.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniach od 29.03.2016 r. do 20.04.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Łagów, w dniach od 04.04.2016 r. do 26.04.2016 r.;
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim, w dniu 25.03.2016 r.

W ramach powyższej procedury nie wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim żadne uwagi lub wnioski.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został zaopiniowany przez:

- Radę Gminy Łagów, w dniu 19 maja 2016 r. uchwałą Nr XVIII.118.2016;

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został uzgodniony z Wojewodą Lubuskim w dniu 31 maja 2016 r. pismem znak: GN.III.710.21.2016.SGan.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan Ryczanicz

